

Демченко Н. О.,

кандидат педагогічних наук, доцент

ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”,

м. Полтава, Україна

ndzhd.demchenko@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-5158-2328>

Руденко Н. С.,

старший викладач кафедри ділової іноземної мови

Вищого навчального закладу Укоопспілки

„Полтавський університет економіки і торгівлі”,

м. Полтава, Україна

ninarudenko7@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-3603-8786>

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ В РЕГІОНАЛЬНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Становлення ринкової економіки, та розширення міжнародних контактів, розвиток процесу інтеграції, а також модернізація структури освіти пред'являють підвищені вимоги до рівня підготовки майбутніх фахівців у всіх сферах професійної діяльності. Таким чином, одним з головних показників рівня кваліфікації сучасного спеціаліста виступає його професійна компетентність. В умовах динамічного змінення життя і потреб, які в зв'язку з цим стають актуальними, постає питання про відповідні зміни в системі викладання іноземних мов в цілому і перекладу зокрема. На даному етапі виникає необхідність створення нової системи особистісно-професійного розвитку фахівців у сфері міжкультурних комунікацій, що включає навчання іноземній мови та перекладу. У зв'язку з цим слід брати до уваги як зовнішні, так і внутрішні параметри, що впливають на реальні результати роботи в даній сфері. На наш погляд наступні фактори можуть бути визначені як основні, що впливають на ефективність і успішність навчального процесу: географічний, соціально-економічний, і освітній. Під географічним фактором ми розуміємо наступне: розширення кола вузів, які готують перекладачів не в столичних, а в регіональних вищих навчальних закладах. Слід зазначити той факт, що вищі навчальні заклади, які ще вчора були технічними, економічними і навіть сільськогосподарськими і які лише нещодавно отримали статус університетів, на сьогодні активно взялися за підготовку перекладацьких кадрів. Що стосується соціально-економічної складової, то вона базується на стані матеріально-технічної бази вузу і на забезпеченості

факультетів і кафедр кваліфікованими фахівцями. Залишається тільки здогадуватися про методи і підходи до навчання перекладачів в вузах подібного типу. Під освітньою складовою ми розуміємо рівень мовної підготовки студентів, прийнятих на навчання в ці вузи. Необхідно відзначити, що проблеми, з якими стикаються нещодавно створені перекладацькі факультети, обумовлені саме тим, що зазначені вище фактори враховуються недостатньо або не враховуються зовсім. Коли йдеться про регіональні вузи, ми маємо на увазі не лише суто географічний фактор, називаючи регіональними центрами міста, віддалені від столичних центрів. Як правило це слово несе певну негативну конотацію, що припускає деяку недостатню забезпеченість кадрами вищої кваліфікації, навчальною літературою, технічними засобами, а студенти цих вузів володіють „недостатньо високим” рівнем мовної підготовки і т.ін. Слід визнати, що такого роду оцінки, найчастіше і багато в чому, є слушними.

Перш за все, йдеться про труднощі, які регіональні вузи відчують при комплектуванні факультетів висококваліфікованими кадрами. Як правило лише незначна частина викладачів має дипломи, які підтверджують базову освіту в галузі перекладу або кваліфікацію викладання перекладу. З іншого боку, більшість викладачів має досить великий досвід практичної роботи в галузі перекладу, що підтверджується наявністю сертифікатів і посвідчень про проходження курсів підвищення кваліфікації або короткострокових курсів перекваліфікації викладачів.

Як правило, якщо викладач має диплом про базову перекладацькому освіту, він є випускником того ж самого вузу. Але безумовно, методика навчання іноземній мові і перекладу, як спеціальності, суттєво відрізняються і за тактикою, і за стратегією. Методика навчання перекладу передбачає певний рівень володіння іноземною мовою і сприяє вдосконаленню мовленнєвих знань, але на меті вона має зовсім інші цілі - навчити не системі мови, а трансляції однієї системи в іншу. Викладачі мови повинні вміти навчати мові і повинні цією мовою володіти, викладачі перекладу, у свою чергу, повинні вміти навчати перекладу і мати власний досвід перекладацької практики. Не просто вміти перекладати - в цій сфері теоретичне вміння навряд чи можливо - а бути практикуючим перекладачем. Практика провідних європейських шкіл перекладу показує, що такий підхід себе виправдовує. Треба зауважити, що, якщо перекладацькі дисципліни все ж „закриті” викладачами, які отримали спеціальну освіту, то практика мови зазвичай ведеться випускниками факультетів іноземних мов, які не мають спеціальної перекладацької підготовки. Важливо, однак, відзначити, що саме такий стан справ здебільшого є причиною виникаючих проблем. На відміну від традиційних факультетів і відділень підготовки перекладацьких кадрів, „молоді” перекладацькі факультети регіональних (особливо недержавних) вузів обирають випускники шкіл, мовна підготовка яких багато в чому залишає бажати кращого. Тому

виникає необхідність одночасного формування як мовної компетенції у таких студентів, так і професійних навичок, що вимагає особливого ставлення до викладання мови і накладає певні зобов'язання на викладачів в плані реалізації програм підготовки перекладачів-лінгвістів. Виявляється, що вирішити успішно поставлені завдання не завжди можливо. Це пов'язано не тільки зі специфікою викладацького складу і з контингентом учнів, а також з умовами навчання. Під умовами навчання ми розуміємо наповнюваність груп та кількість годин, призначених для певного курсу. На жаль, доводиться відзначати, що групи неадекватно великі, а кількість годин абсолютно недостатня для формування навичок і вдосконалення знань. А як ми зазначали раніше, мовна підготовка студентів часто значно нижче рівня, який передбачається для такої спеціальності як перекладач. Викладачі мови стикаються з необхідністю викладання навчального матеріалу, визначеного державним стандартом, в досить стислому форматі аудиторних годин, приділяючи велику увагу і значну кількість часу загальномовній підготовці, оскільки вона вимагає ґрунтовної корекції. Викладачі перекладацьких дисциплін відчують труднощі через недостатню мовну підготовку студентів, а вона, як відомо, відіграє значну роль в процесі перекладу. У свою чергу студенти опиняються вічна-віч з величезним об'ємом навчального матеріалу, за умови, що часу на освоєння останнього катастрофічно не вистачає. Доцільно погодитися з твердженням І. Ієронової про те, що „Залишивши все найкраще, що було раніше накопичено вищою школою (фундаментальна базова підготовка, гуманітарна спрямованість і т.ін.), необхідно подумати про те, щоб зробити її більш прагматичною, прибравши з процесу навчання все зайве. (Ієронова, 2015). Виникає свого роду замкнене коло, вийти за межі якого вдається не завжди. Багато фахівців, зацікавлених у підвищенні якості підготовки перекладачів (Ієронова, 2005) вказуює на необхідність перегляду навчальних планів. Пропонується внести певні зміни у перелік дисциплін, що вивчаються, та кількість аудиторних годин, також переглянути блоки предметів за вибором і приділити більше уваги вивченню рідної мови.

Досвід нашої власної роботи показує, що багато проблем, пов'язаних із зазначеними вище факторами, здебільшого обумовлені майже повною відсутністю міждисциплінарні зв'язків. Це призводить до того, що студенти не мають цілісної картини реалізації отриманих знань у майбутній професії. Іншими словами вони погано орієнтуються в тому, як знання, отримані в курсі різних дисциплін, можуть працювати в складному процесі перекладу. Одним з впливових факторів у даному випадку стає звичка, яка є також наслідком шкільної практики, вчитися „за оцінки”, з якою, на жаль, студенти іноді не розлучаються аж до старших курсів. Інша причина - величезна кількість фактичного матеріалу, який пропонується засвоїти в рамках кожного окремого курсу. Щоб подолати вищевказані труднощі, абсолютно необхідно перебудувати ставлення викладачів до вимог програми навчання зі своєї

дисципліни в сенсі перенесення акценту з кількості пройденого матеріалу на якість його засвоєння. Головне завдання у даному контексті - не „пройти” матеріал, а навчити студента вчитися і забезпечити йому надійні керівництва до дії. У викладанні практичних курсів з основної і другої (третьої) іноземної мови з самого початку (з першого курсу) потрібно орієнтувати студентів на глибоке розуміння специфіки набуваної професії.

На наш погляд практичний курс повинен давати студенту повну і цілісну картину мови, що вивчається, а теоретичні дисципліни повинні бути скоординовані між собою таким чином, щоб студенти отримували єдину систему мета-лінгвістичних знань і знання мови, яке в результаті могло б бути використано в різних аспектах професійної діяльності. Зрозуміло, що для реалізації подібних завдань необхідно багато в чому переглянути методологію викладання, а це, безсумнівно, справа непроста. Незважаючи на те, що на думку окремих дослідників, вивчення лексики не займало належного місця в теорії і практиці навчання іноземній мові (Медведева, 1999; Мягкова, 2002) Говорюючи факт багатозначності мовних форм, А. Пумпянський підкреслює винятково важливу роль даного феномена в існуванні та функціонуванні мови, порівнюючи багатозначність граматичних форм по ряду параметрів (Пумпянский, 1981) та наголошуючи на необхідності зіставлення різних значень (різних ситуацій вживання) лексичних одиниць. Заслуговує на увагу також питання щодо необхідності подолання лексичних труднощів перекладу, пов'язаних з так званими „псевдо простими” словами. А. Пумпянський вважає, що найбільша кількість помилок, виникає не при перекладі термінів (значення яких можна подивитися в словнику і ті, кого навчають готові до цього), а при перекладі таких слів, „які здаються тому, хто перекладає настільки простими і добре відомими, що йому не приходить навіть в голову перевірити їх значення за словниками” (Пумпянский, 1980). Ці „псевдо прості” слова є, в значній мірі, „породженням методики викладання іноземних мов на базі „словників мінімумів”. Багаторічне впровадження та активізація основних, частотних значень розмовного стилю призводить до того, що ті, хто перекладає, вже не в змозі відірватися від них і перевірити в словнику можливість існування інших значень цих слів (Пумпянский, 1980).

Дуже рідко, коли перекладач здійснює переклади тільки в одній або двох професійних галузях. В такому випадку перекладачі повинні навчатися перекладу в нових сферах самостійно, використовуючи базові знання, які вони отримали раніше. Для успішного перекладу також необхідні знання загальної і мовної культури відповідних країн та укладу життя їх народів. Все це згодом дасть можливість точніше передавати реалії, стійкі вирази, тощо. Таким чином, навчання власне перекладу має будуватися на міцній країнознавчій базі. У той же час необхідно звернути увагу на відмінність у викладанні перекладу та навчанні, наприклад, граматиці іноземної мови, адже при навчанні даному

мовному аспекту багато вправ теж базується на перекладі з рідної мови на іноземну, при цьому головний акцент робиться на аналізі граматичних конструкцій, тобто окремих словосполучень і речень. При навчанні перекладу об'єктом аналізу стає весь текст в цілому. Це впливає з головної вимоги до перекладу – вимоги адекватності, тобто забезпечення комунікативного ефекту, рівнозначного комунікативному ефекту тексту оригіналу. Тільки текст в цілому повністю відображає те, що хотів сказати автор і, відповідно, тільки текст перекладу в цілому може бути адекватний даному. Аналіз цілого тексту допомагає перекладачеві вибрати з усього різноманіття перекладацьких рішень саме те, що сприяє створенню адекватного перекладу у кожному конкретному випадку. Необхідно, щоб студенти навчилися виділяти загальний зміст тексту, його комунікативну функцію до того, як вони перейдуть до власне перекладу. Адже в залежності від цього їм доведеться і вибирати жанр перекладу, і ділити текст на окремі сегменти, і вибирати рівень еквівалентності між оригіналом і перекладом. В іншому випадку неминучі серйозні помилки. Безумовно, при навчанні перекладу необхідно працювати з текстами різних жанрів, але досвід показує, що в практичному житті найбільш затребуваними виявляються різні види інформаційного перекладу: науково-технічного або публіцистичного. Звісно, що при підготовці перекладачів найбільшу увагу варто приділяти саме таким текстам. Крім того, перевагою текстів, з точки зору навчання перекладу, є те, що до них висунуто більш суворі вимоги щодо еквівалентності різних частин текстів перекладу та оригіналу. Практика показує, що значні труднощі при навчанні письмовому перекладу виникають через нерозуміння текстового характеру даного процесу, через невміння відокремлювати національно – специфічні особливості, а також через недостатнє володіння алгоритмом перекладацьких дій. Тому з самого початку навчання майбутніх перекладачів має бути націлене на формування професійної перекладацької компетенції, що дозволяє опанувати перекладацькою стратегією щодо інтерпретації і породження текстів різних за типами і тематикою. Зміст навчання має сприяти розвитку гнучкості мислення, вмінню швидко переходити на різні теми і вдосконалювати професійні навички, розширюючи свою предметну екзистенційну компетенцію. Специфіка предмета і мета навчання визначають не тільки його зміст і структуру, а й вибрану модель навчання. Іноземна мова, відповідно до класифікації І. Лернера, відноситься до групи предметів, провідним компонентом яких є способи діяльності. Специфіка полягає в тому, що, вивчення мови, формування відповідних навичок зумовлюють необхідність інтенсивної практичної діяльності кожного студента. (Вербицький & Комраков & Чернявська, 2003, с. 2).

У зв'язку з вищевказаним, актуальним стає пошук і застосування нових, адекватних методів і технологій освіти, а також дидактичних систем, що забезпечують оволодіння необхідним рівнем професійної компетентності, а також орієнтованих, націлених на створення й

розвиток всіх сфер свідомості: мотиваційної, рефлексивної, пізнавальної, емоційної, вольової і моральної. Необхідно відзначити, що змінилися і вимоги до професійної кваліфікації і компетенції перекладачів. Перекладачі повинні забезпечувати ефективний міжмовний зв'язок в будь-якій сфері і робити якісні письмові переклади фахових англомовних текстів різних рівнів складності. У зв'язку з цим змінилася і концепція викладання перекладу у вищих навчальних закладах. Слушно зазначити, що існує достатня кількість підручників з техніки і теорії перекладу, але мало підручників з методики викладання даної дисципліни. Крім того, деякі вчені оскаржують зміст і збалансованість існуючих методів навчання перекладу. Так, І. Алексєєва у своєму підручнику з професійної підготовки перекладачів поділяє навчання перекладу на інтерпретацію та письмовий переклад. Вона виступає за сучасну методологію, засновану на переконанні, що переклад є моделюванням перекладачем ідеї оригінального тексту. (Алексєєва, 2010, с. 8.) Ми, після пані Алексєєвої, поділяємо цю точку зору і вважаємо, що навчання письмовому і усному перекладу має здійснюватися різними методами, оскільки абсолютно очевидно, що робота перекладача, який займається усним і письмовим перекладом дещо відрізняється в умовах реалізації і спирається на відмінні навички та вміння. Усний переклад вимагає специфічних психофізичних даних, якими, наприклад, може не володіти перекладач, що працює з письмовим перекладом, але при цьому він успішно виконує свою роботу.

Не можна не згадати про можливості, які відкриваються в зв'язку значним розповсюдженням дистанційної форми навчання. Це питання вимагає детального вивчення в зв'язку з його надзвичайно актуальними можливостями з одного боку і таким же масовим застосуванням з іншого. У даній статті ми не ставимо за мету розглянути особливості методики роботи в цьому форматі, скажемо лише, що цей підхід відкриває широкі творчі можливості для навчання перекладачів, так як відкриває доступ до реальних подій, що вимагають участі перекладачів як тих, хто працює з усними, так і письмовими перекладами. Включення навчального процесу в реальне життя дозволяє викладачеві продемонструвати наочно, що в отриманих знаннях та підготовці в аудиторії виявилось вдалим і корисним, а що вимагає корекції і вдосконалення для успішної роботи у вищезгаданій діяльності. Ще один важливий підсумок такої роботи полягає в тому, що ті, хто навчається, можуть точніше визначити для себе напрямки, в яких вони могли б працювати, тип перекладу для них більш прийнятний і привабливий, а також визначитися з пріоритетами в професійній підготовці для успішного початку і бажаного продовження своєї перекладацької діяльності. Той факт, що короткострокові дистанційні курси користуються великою популярністю свідчить про потрібність дистанційних програм, більш того, вони викликають у слухачів невідому гордість і задоволення від отриманих сертифікованих результатів. Дійсно, це певною мірою нагадує мотивацію роботи за „оцінку”, але отримана в англомовному або будь-якому подібному просторі оцінка, напевно служить деяким стимулом для подальшого вдосконалення.

Список використаної літератури

1. Иеронова И. Ю. Подготовка лингвистов-переводчиков в вузе. *Высшее образование сегодня*. 2015. № 8. С. 42 – 44. **2. Медведева И. Л.** Функционирование иноязычной лексики в свете психолингвистической концепции слова. Тверь, 1999. С. 132 – 174. **3. Мягкова Е. Ю.** Обучение лексике в курсе научно-технического перевода с английского языка. *Лингвистика. Межкультурная коммуникация. Перевод: ученые записки РОСИ*. Курск: РОСИ, 2002. Вып. 4. С. 205 – 212. **5. Алексеева И. Л.** Методика преподавания письменного перевода специализированного текста. *Вестник Пермского университета*. 2010. № 2 (8). С. 8. **6. Пумпянский А. Л.** Лексические закономерности научной и технической литературы: Англо-русские эквиваленты: учебное пособие. Калинин, 1980. 225 с. **7. Вербицкий А. А.,** Комраков Е. С., Чернявская А. Г. Современные образовательные системы: мозаика моделей. М.: МИМ ЛИНК, 2003. 34 с.

References

1. Ieronova, I. Yu. (2005). Podgotovka lingvistov-perevodchikov v vuze [Training of linguists-translators at the university]. *Vysshee obrazovanie segodnya – Higher education today*, 8, 42-44 [in Russian]. **2. Medvedeva, I. L.** (1999). Funktsionirovaniye inoyazychnoi leksiki v svete psikholingvisticheskoi kontseptsii slova [Functioning of foreign language vocabulary in the light of the psycholinguistic concept of the word]. (pp. 132-174). Tver [in Russian]. **3. Myagkova, E. Yu.** (2002). Obucheniye leksiki v kurse nauchno-tekhnicheskogo perevoda s angliiskogo yazyka [Teaching vocabulary in the course of scientific and technical translation from English into Russian language]. *Lingvistika. Mezhhkul'turnaya kommunikaciya. Perevod: uchenye zapiski ROSI – Linguistics intercultural communication. Translation: Scientific notes of ROSI*, 4, 205-212. Kursk: ROSI [in Russian]. **4. Alekseeva, I. L.** (2010). Metodika prepodavaniya pismennogo perevoda spetsializirovannogo teksta [Methods of teaching written translation of specialized text]. *Vestnik Permskogo universiteta – Bulletin of Perm University*, 2 (8), 8 [in Russian]. **6. Pumpyanskiy, A. L.** (1980). Leksicheskie zakonomernosti nauchnoi i tekhnicheskoi literatury. Angliiskie i russkie ekvivalenty [Lexical patterns of scientific and technical literature: English-Russian equivalents]. Kalinin [in Russian]. **7. Verbitsky, A. A.,** Komrakov, E. S. & Chernyavskaya, A. G. (2003). Sovremennye obrazovatelnye sistemy mozaika modeley [Modern educational systems: a mosaic of models. M.: MIM LINK [in Russian].

Демченко Н. О., Руденко Н. С. Деякі особливості навчання перекладу в регіональних вищих навчальних закладах

У статті представлені деякі особливості навчання перекладу в регіональних вищих навчальних закладах. Розглянуто чинники, що впливають на організацію процесу навчання і проаналізовано можливості використання сучасних підходів при підготовці професійних

перекладачів. Сьогодні саме життя диктує необхідність створення нової системи особистісно-професійного розвитку сучасних фахівців в області міжкультурних комунікацій. Наступні фактори можуть бути визначені, як основні, що впливають на ефективність і успішність навчального процесу: географічний, соціально-економічний і освітній. Під географічним розуміється зростаюче число вузів, які готують перекладачів не в столичних, а в регіональних вищих навчальних закладах. Вищі навчальні заклади, які ще вчора були технічними, економічними, сільськогосподарськими і які нещодавно отримали статус університетів, сьогодні активно взялися за підготовку перекладацьких кадрів. Соціально-економічна складова включає проблему матеріально-технічної бази ВНЗ та забезпеченість відповідних факультетів і кафедр кваліфікованими фахівцями. Під освітньої розуміється рівень мовної підготовки студентів, прийнятих на навчання в дані вузи. Підготовка перекладачів базується на положенні, що навчання письмовому та усному перекладу має здійснюватися різними методами. Специфіка полягає в тому, що, навчаючи видам мовної діяльності, формуючи відповідні навички, необхідно надати практику в цій діяльності кожному студенту. Практика показує, що значні труднощі при навчанні письмовому перекладу виникають через нерозуміння текстового характеру процесу перекладу, через невміння враховувати національно - специфічні особливості, а також через недостатнє володіння алгоритмом перекладацьких дій. Тому з самого початку навчання майбутніх перекладачів має бути націлене на формування професійної перекладацької компетенції.

Ключові слова: навчання перекладу, регіональні вищі навчальні заклади, перекладацькі дії, перекладацька компетенція.

Демченко Н. А., Руденко Н. С. Некоторые особенности обучения переводу в региональных высших учебных заведениях

В статье рассматриваются некоторые особенности обучения переводу в региональных высших учебных заведениях. Рассмотрены факторы, влияющие на организацию процесса обучения, а также проанализированы возможности использования современных подходов при подготовке профессиональных переводчиков. Сегодня сама жизнь диктует необходимость создания новой системы личностно-профессионального развития современных специалистов в области межкультурных коммуникаций. Следующие факторы могут быть определены, как основные, влияющие на эффективность и успешность учебного процесса: географический, социально-экономический и образовательный. Под географическим понимается растущее число вузов, ведущих подготовку переводчиков не в столичных, а в региональных высших учебных заведениях. Высшие учебные заведения, которые еще вчера были техническими, экономическими и даже сельскохозяйственными, недавно получившие статус университетов, сегодня активно взялись за подготовку переводческих кадров. Под

социально-экономической составляющей рассматривается проблема материально-технической базы вуза и обеспеченность таких факультетов и кафедр квалифицированными специалистами. Под образовательной понимается уровень языковой подготовки студентов, принятых на учебу в эти вузы. Подготовка переводчиков базируется на положении, что обучение письменному и устному переводу должно осуществляться разными методами. Специфика заключается в том, что, обучая видам речевой деятельности, формируя соответствующие навыки, необходимо предоставить практику в этой деятельности каждому обучающемуся. Практика показывает, что значительные трудности при обучении письменному переводу возникают из-за непонимания текстового характера процесса перевода, из-за неумения вычленивать национально-специфические особенности, а также из-за недостаточного владения алгоритмом переводческих действий. Поэтому с самого начала обучение будущих переводчиков должно быть нацелено на формирование профессиональной переводческой компетенции.

Ключевые слова: обучения переводу, региональные высшие учебные заведения, переводческие действия, переводческая компетенция.

Demchenko N. A., Rudenko N. S. Some features of teaching translation in regional higher education institutions

The article discusses some of the features of teaching translation in regional higher educational institutions. The factors influencing the organization of the learning process are considered, and the possibilities of using modern approaches in the preparation of professional translators are analyzed. Today, life itself dictates the need to create a new system of personal and professional development of modern specialists in the field of intercultural communication. The following factors can be identified as the main ones affecting the efficiency and success of the educational process: geographical, social and economic and educational. Geographic refers to the growing number of universities that train translators not in the capital but in regional higher educational institutions. Higher educational institutions, which yesterday were technical, economic and even agricultural have recently received the status of universities and today are actively engaged in the training of future translators. Under the socio-economic component, the problem of the material and technical base of the university and the provision of such faculties and departments with qualified specialists is considered. Educational factor means the level of foreign language proficiency and it should be mentioned that it is not enough profound for translation activity. The training of translators is based on the position that training in translation and interpretation should be carried out by different methods. It is necessary to provide practice in this activity to each student. Practice shows that significant difficulties in teaching translation arise due to a lack of understanding of the textual nature of the translation process, due to the inability to isolate nationally specific features, and also due to insufficient knowledge of the

algorithm of translation actions. Therefore, from the very beginning, the training of future translators should be aimed at the formation of professional translation competence. The inclusion of the educational process in real life, allows the teacher to demonstrate clearly what the knowledge and training in the classroom turned out to be successful and useful, and what needs correction and improvement for successful work.

Key words: translation training, regional higher education institutions, translation activities, translation competence.

Стаття надійшла до редакції 28.10.2020 р.

Стаття прийнята до друку 04.11.2020 р.

Рецензент – д. філ. н., проф. Кобзар О. І.